

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кононський С.І. Формування та реалізація регіональної інвестиційної політики в сучасних умовах. У статті розглянуті сучасні методи формування регіональної політики та механізм її реалізації.

Кононский С.И. Формирование и реализация региональной инвестиционной политики в современных условиях. В статье рассматриваются современные методы формирования региональной политики и механизмы её реализации.

Kononskiy S.I. Region investment policy forming and realization in a recent conditions. The modern methods of region policy forming and the mechanisms of its realization are described in this article.

Вступ. При формуванні та реалізації регіональної інвестиційної політики основними чинниками ефективності стають науково та практично обґрунтовані методи її формування та якості визначення механізмів реалізації регіональної інвестиційної політики. Дані процеси неможливо розділити на взаємонепов'язані процеси, оскільки від ефективності кожного з них залежить якість результатів виконання інвестиційної політики регіону.

Ступінь дослідження. Вивченню проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених та фахівців: Г.Амстронга, Дж.Тейлора, Н.І.Клімової, Е.В.Мантере, С.І.Ковальнової, І.М.Подмолотіної, проте необхідність постійного розвитку та пошуку альтернативних шляхів ефективного функціонування регіональної економічної політики змушує постійно шукати методи та механізми залучення інвестиційних ресурсів у економіку регіону.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження методів формування регіональної інвестиційної політики та механізмів її реалізації.

Результати. З метою визначення поняття методів формування регіональної інвестиційної політики доцільно звернутися до енциклопедичної літератури [1, 168]:

МЕТОД (з грецької *methodos* - шлях дослідження, теорія, викладання), спосіб досягнення будь-яких цілей, для вирішення конкретних завдань; набір прийомів або операцій практичного або теоретичного розвитку (пізнання).

Отже, методи формування регіональної інвестиційної політики - це комплекси механізмів формування регіональної інвестиційної політики, дія яких спрямована на залучення інвестицій з метою покращення соціально - економічного розвитку регіону.

Методи формування регіональної інвестиційної політики можна представити в такому вигляді (рисунок 1). До методів, за допомогою яких здійснюється формування регіональної інвестиційної політики, відносяться:

- Централізоване формування регіональної інвестиційної політики;
- Децентралізоване формування регіональної інвестиційної політики.

Централізоване формування регіональної інвестиційної політики передбачає розробку всіх необхідних механізмів формування регіональної інвестиційної політики на загальнодержавному рівні. При такому методі формування регіональної інвестиційної політики основними критеріями розробки стають загальнодержавні критерії економічної ефективності, при цьому потреби регіону відіграють лише другорядну роль і, відповідно, розглядаються за залишковим принципом.

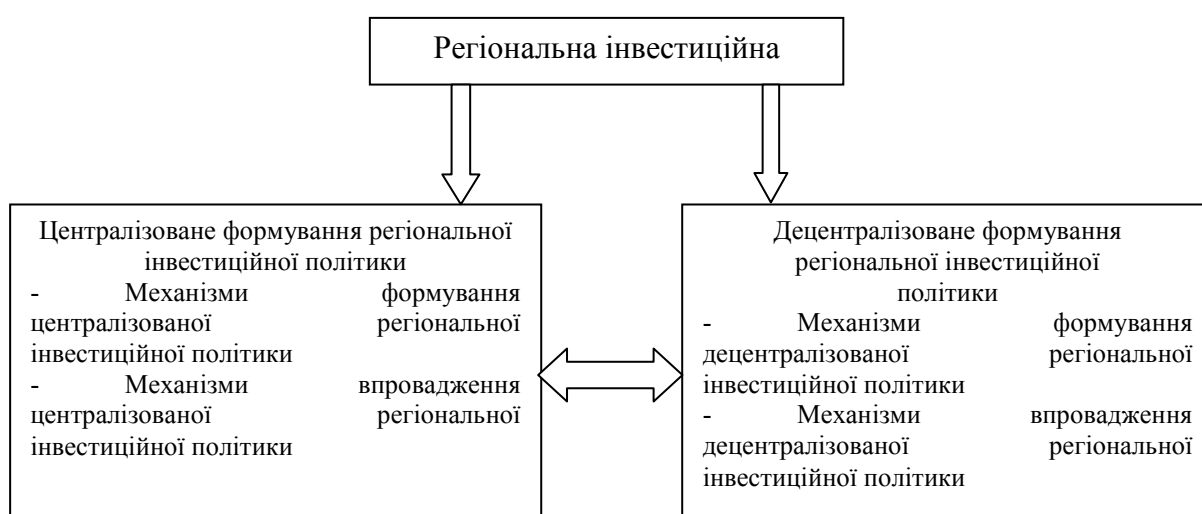

Рисунок 1 - Методи формування регіональної інвестиційної політики

Децентралізоване формування регіональної інвестиційної політики передбачає розробку механізмів на рівні самого регіону, при цьому основним чинником даних процесів стають перехід виключно до економічних методів взаємодії з усіма учасниками інвестиційних процесів.

При формуванні регіональної інвестиційної політики конкретного регіону застосовуються обидва методи у зв'язку з чим, визначити окремий метод більш дієвий для конкретного регіону, неможливо. І навпаки, найбільш вдале поєднання обох методів дає змогу сформувати найбільш ефективну регіональну інвестиційну політику конкретного регіону [2, 96].

Сучасний стан вітчизняної економіки вимагає реалізації структурних перетворень, спрямованих на формування конкурентоспроможного виробництва, що базується на інноваційній основі. Особливо актуальними стають розробка й реалізація механізмів активної політики в інвестиційній сфері регіону, а також гнучкої та модифікованої взаємодії ринкових структур і державного регулювання.

Практичне досягнення цілей регіональної інвестиційної політики пов'язане зі створенням і забезпеченням ефективного функціонування механізмів її реалізації.

З питання структури механізмів впровадження регіональної політики розвитку регіону існують різні точки зору, однак принципових розбіжностей між ними не спостерігається. Так, до механізмів впровадження регіональної інвестиційної політики відносять суспільні інститути, що реалізують конкретні заходи в рамках поставленої мети, а також ресурси, виділені для досягнення цілей.

Отже, в даному контексті, регіональна інвестиційна політика – це система заходів, здійснюваних регіональними органами влад та керування із залучення й раціонального використання інвестиційних ресурсів всіх форм власності з метою стійкого й соціально-спрямованого розвитку регіону.

Методичні підходи до формування регіональної інвестиційної політики, що забезпечують проведення самостійної, власної політики на регіональному рівні можна представити системою формування й впровадження регіональної інвестиційної політики, яка являє собою конструкцію із трьох пов'язаних і залежних між собою блоків [3, 56].

Перший блок - це основні фактори, від яких буде залежати зміст регіональної інвестиційної політики регіону та, відповідно, механізми її реалізації. До них відносяться:

- 1) інвестиційний клімат у регіоні;
- 2) показники формування інвестиційного потенціалу регіону;
- 3) рівень інвестиційних ризиків;
- 4) фактори внутрішнього й зовнішнього впливу на розвиток регіону.

Перші переважно пов'язані з об'єктивно обумовленими регіональними особливостями економіки, які у свою чергу визначають комплекс природно-географічних, історичних, демографічних та інших факторів. Фактори зовнішнього впливу пов'язані із впливом умов діяльності, обумовлених чинним законодавством і загальнодержавною економічною й інвестиційною політикою.

Другий блок представляє безпосередньо етапи формування інвестиційної політики розвитку регіону:

- 1) визначення цілей і головних пріоритетів інвестиційної політики;
- 2) формування регіональної інвестиційної програми;
- 3) розробка принципів механізму реалізації регіональної інвестиційної політики.

Цілі та пріоритети регіональної інвестиційної політики залежить від цілей і завдань загальної соціально-економічної політики конкретного регіону.

Третій блок системи формування й впровадження регіональної інвестиційної політики повинен складатися з коштів, за допомогою яких передбачається досягнення мети такої політики. Чинниками цього блоку є комплекс застосовуваних методів управління (економічних, адміністративних, соціально-психологічних) і систем забезпечення його дії (правова, організаційна, інформаційна).

Цілеспрямований вплив структур регіонального керування на всіх учасників інвестиційного процесу в інтересах досягнення креслених цілей соціально-економічного розвитку є сутністю системи реалізації регіональної інвестиційної політики.

Формування й впровадження регіональної інвестиційної політики регіону являє собою комплексне багаторівневе завдання, кожний з етапів якої вимагає окремого відпрацювання й постійної адаптації до умов функціонування соціально-економічної системи регіону, що постійно змінюється [4, 38].

Під системою формування й впровадження регіональної інвестиційної політики розвитку регіону розуміють комплекс правових, організаційних і економічних заходів, що сприяють формуванню конкурентноздатного виробництва, підвищенню його ефективності. Динамічність інвестиційного процесу обумовлює наявність гнучких форм його організації й управління, що, у свою чергу, вимагає комплексного регулювання основних його стадій з орієнтацією на остаточні результати. У процесі реалізації інвестиційної діяльності всі її учасники використовують поєднання різних методів з відповідною розмаїтістю форм, стимулів і обмежень. Все це, безумовно, відображає складність, як самого інвестиційного процесу, так і механізмів реалізації інвестиційної політики розвитку регіону, сутність якого полягає в цілеспрямованому впливі регіональних органів влади й управління на розвиток інвестиційного процесу в напрямку, заданому стратегічними документами соціально-економічного розвитку регіону. Виходячи з такого розуміння сутності розглянутого механізму, тим самим можна підкреслити, що регіональна інвестиційна політика є частиною регіональної соціально-економічної політики, тому її реалізація повинна бути спрямована на досягнення цілей соціально-економічного розвитку регіону [5, 65].

Під системою формування й впровадження регіональної інвестиційної політики також необхідно розуміти сукупність методів і комплексів, за допомогою яких органи державного управління впливають на учасників інвестиційного процесу з метою вирішення першочергових завдань соціально-економічного розвитку регіону.

До головних цілей функціонування розглянутої системи формування й впровадження регіональної інвестиційної політики регіону відносять:

- мобілізацію інвестиційних ресурсів у регіоні;
- формування інвестиційних потоків і спрямування їх у сектори й галузі економіки, де забезпечується найбільша ефективність від вкладень;
- підвищення ефективності використання інвестицій;
- підвищення інвестиційної активності в регіоні.

Функції системи полягають у:

- впорядкуванні відтворювального процесу за допомогою формування сприятливого інвестиційного середовища й відповідної системи державного регулювання;
- реалізації інвестиційного потенціалу території;
- формуванні мотиваційного механізму процесу інвестування;

- зниженні можливого або очікуваного протиріч економічних інтересів суб'єктів, що беруть участь.

Зміст поняття механізму реалізації інвестиційної політики в регіоні можна охарактеризувати як процес концентрації й мобілізації інвестиційних ресурсів, організації контролю за їхнім ефективним використанням, вироблення регулюючих впливів, спрямованих на посилення позитивних тенденцій в інвестиційній сфері й ослаблені негативних [6, 35].

Таке розуміння даного механізму дозволяє виділити його основні структурні складові у вигляді окремих блоків, кожний з яких має самостійне розуміння й значення, реалізоване в різних формах і за допомогою різноманітних методів. Загальний вигляд механізму реалізації регіональної інвестиційної політики представлений на рисунку 2.

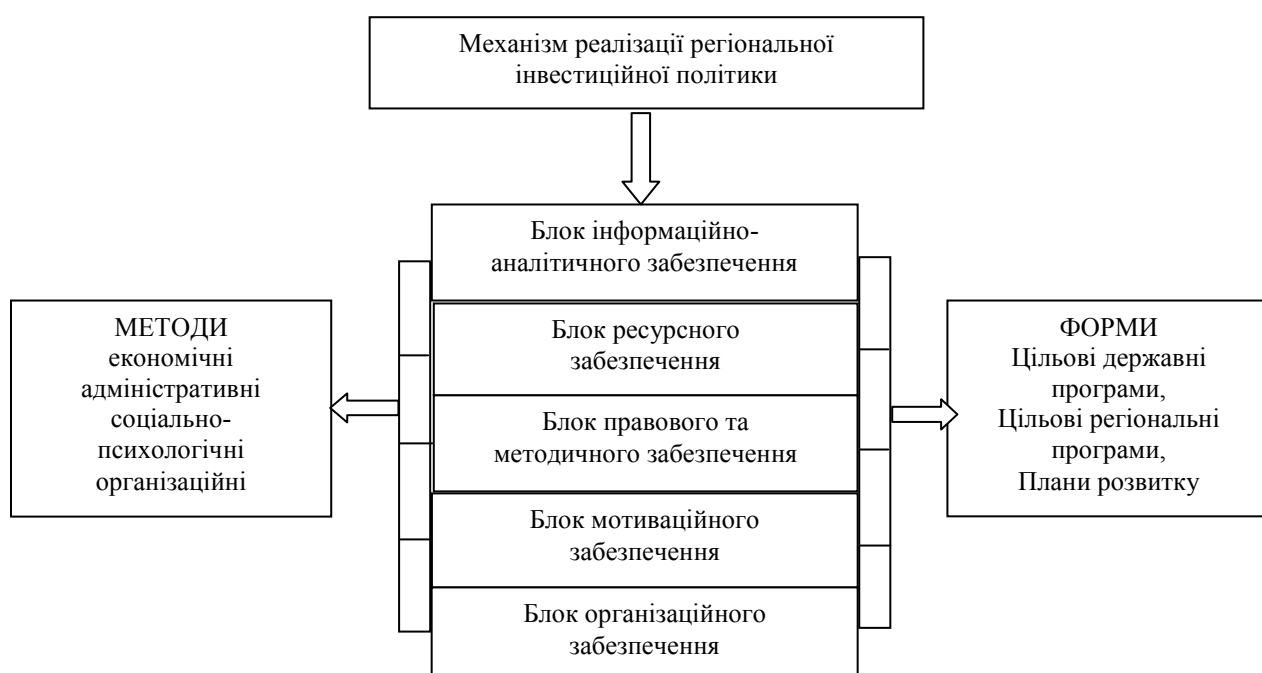

Рисунок 2 - Структура механізму реалізації інвестиційної політики розвитку регіону

Таким чином, особливістю механізму реалізації регіональної інвестиційної політики є його спрямованість на узгодження інтересів всіх сторін, що беруть у ньому участь, тому важливе місце в структурі розглянутого механізму займає мотиваційний блок, що забезпечує взаємодію учасників інвестиційного процесу не тільки між собою але й із зовнішнім середовищем. У загальному вигляді представлені інтереси учасників інвестиційного процесу в регіоні. При цьому було визначено, що може мати місце протиріччя інтересів, тому важливо встановити повний спектр рушійних мотивів.

Висновки. Звертаючи увагу на наведене вище, при реалізації, розробці, аналізі та моделюванні економічної політики регіону необхідно звертати особливу увагу на стан та якість існуючої регіональної інвестиційної політики.

Інтеграція регіональної інвестиційної політики в загальну модель соціально-економічного розвитку регіону дозволить виявити синергію всіх економічних процесів та виявити нові можливості розвитку.

Формування якісної регіональної інвестиційної політики та її швидке впровадження має велике значення для соціально-економічного розвитку регіону, оскільки саме інвестиційні процеси стимулюють розвиток регіону до більш якісного рівня.

Список літератури:

1. Словник іншомовних слів / За редакцією члена-кореспондента АН УРСР О.С.Мельничука.-1.вид-К.: Голов.Ред. УРЕ АН УРСР, 1974.
2. Armstrong H/? Taylor J/ Regional economics and policy. - Oxford: Oxford university press, 1993.
3. Климова Н.И. Инвестиционное обеспечение регионального развития: теоретико-методологические основы оценки // Экономика Северо-Запада: проблемы и перспективы развития №3 (9) 2001 г.
4. Монтере Э.В. Влияние инвестиционных процессов на социально-экономическое развитие региона (на примере Республики Карелия). Дис. канд. экон. наук: 08.00.05. Петрозаводск, 2006. - 142 с.
5. Ковалева С.И. Механизм управления инвестиционным климатом и инвестиционной политикой в регионе: Автореф. Дис. канд. экон. наук: 08.00.05//Санкт-Петербургский гос. Ун-т аэрокосмического приборостроения, СПб,2006. - 183 с.
6. Подмолодина И.М. Концепция перспективной инвестиционной политики с учетом научного и мирового опыта: теория, методология, практика: Автореф. Дис. канд. экон. наук: 08.00.05//Воронежская гос. Технолог. Акад., Воронеж, 2006. - 147 с.

Ключові слова: регіональна інвестиційна політика, інвестиції, соціально-економічний розвиток регіону, методи, механізм.

Ключевые слова: региональная инвестиционная политика, инвестиции, социально-экономическое развитие региона, методы, механизм.

Key words: region investment policy, investment, social-economic region development, methods, mechanism.